

Nők a politikában.

(Az Ujság.)

Fenti címen jelent meg „Az Ujság“ mult vasárnapján számában Neumann Árminné nagyrabecsült író-társam cikke, mely a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének legújabb munkaprogramját tárgyalja, azt hangsúlyozva, hogy a szövetség kötelékébe tartozó nőegyesületek a választójog érdekében való működéssel a „*modern suffragettek vizében eveznek*“.

Mint ezen új munka mostani felvetője, kezdeményezője és mint a Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége most megalakult választójogi szakosztályának elnöke, kötelességemnek tartom e meg nem érdemelt kritikára tisztelettel válaszolni.

Aki érdeklődött a szakosztály megalakulása iránt és meghallgatta vagy elolvasta szerény és nőiességet szolgáló érveinket, valamint figyelemre méltatta a női egyesületek lapjaiban megjelent munkaprogrammot (melyben erősen hangsúlyozzuk, hogy soha az utcára ki nem vesszük e mozgalmat és méltatlan, erőszakos fegyverekkel sohasem küzdünk), azonnal meggyőződhetett, hogy egyáltalán nem a lármás, eszeveszett, „zavaros vizben evező“ angol suffragettek mintájára kívánnak magyar asszonyaink a választójog érdekében dolgozni.

Hogy az egyesületek delegátusai a szövetség közgyűlésén egyhangulag elfogadták indítványomat, — nem azért, mert az én indítványom volt, hanem mert véletlenül a korszellem követelményét fejezte ki — csak annak a tanujelét adta a szövetség, hogy élő, gondolkodó, megfontoló és *következétesen reformálható* egyesületek társasága.

A *haladó* irányban való nézetváltozás nem ingtagság, szeszélyesség vagy jellemgyengesség, hanem, köteles és törvényszerű fejlődés. Nem szégyenlem bevallani, hogy körülbelül hat év előtt még én is ellene voltam a nők választójogának és ezt Batthyány grófnő termében Schwimmer Rózával szemben nyilvánosan meg is mondtam. Már négy év előtt a szövetség temesvári közgyűlésén — közben folyton figyelve és megfontolva úgy a hazai, mint a külföldi eszmeáramlatokat — azon négy vagy öt asszonyhoz pártoltam, a kik a nagy többséggel szemben egy választójogi szakosztály megalakulását kívánták — természetesen hiába. Tovább figyelve a jelenségeket, ma már magamtettem meg az indítványt és *a még négy év előtt merre-
v ellentáborot képező hatalmas asszonytábor, becsületesen és nyíltan bevallva a korszellem fejlődését és a fordulat szükségességét. óvatosan, nemesen, de egyhangu határozattal, habozás nélkül lépett e haladás útjára.* És ez nem meggondolatlan vagy szeszélyes „beugrás“, nem is suffragettek módjára való „evezés“, hanem jelentéktelennek látszó, de gyönyörű kis kép ama nagy, egyetemes haladásból, mely lassan, de biztosan viszi előre a világot! Ez *megfontolt* és kidolgozott program, csendes kis előmunkálat, mely becsülettel és hűséggel akar segédkezet nyújtani a fokról-fokra emelkedő korszellemnek.

Óriási tévedés azt hinni, hogy ha néhány ember makacsul ragaszkodik a régihez és kigyót-békát kiabál a modern eszmék ellen, hogy akkor majd a haladás kereke megáll. Ugy a világtörténelemből, mint a filozófiai vagy egyéb tudományokból láthatjuk, hogy ha egy-egy reformnak *elérkezik* az ideje, minden struccpolitika ellenére *bekövetkezik* az a gyakorlatban is. És akkor válik csak országokat romboló veszedelemmé, ha az embereket *előkészületlenül* találja és ferde vagy

gonosz irányba fajul el. Ha pedig már elfajult is egy-egy reform, nem a merev ellentállás, a kétségbeesett védekezés szolgál okos politikául, hanem a nemes és megbízható alapon megalakult *párhuzamos* munka, mely az ellenséges indulatu eszmében található *igazságot* kívánja a maga módja szerint megvalósítani.

A tulzó és gyűlölködő szociálistussal szemben a krisztusi szereteten alapuló szociálistus, a külföldi elvadult feminizmustal szemben pedig a szelid fegyverü, meggondolt hazai feminizmus a legjobb orvoság. Különböben hogy Angliában is milyen kifogástalan magaviseletü, a legnagyobb intelligenciával megáldott női munkások vannak, bizonyítja a nálunk időző miss Corbett, a ki maga tett éles különbséget a szuffragettek és a békésen dolgozó komoly munkások között.

Ne egy kis asszonycsapatnak a haladáshoz való böles alkalmazkodását kifogásolja a kritika, hanem a nagy, régi tábornak a fényűzéshez, esztelen divatmajmoláshoz és lelketölő üres zsurozáshoz való makacs konzervativizmusát tegye pellengérré! Ez százszorta nagyobb veszedelmet rejt magában a jövőre nézve, mint a mi szerényen megalakult, hiúság nélkül dolgozó kis szakosztályunk. A komolyan gondolkodni és tanulni akaró, vagy már a közügyekért dolgozó asszonyokra bizton számíthatunk, hogy mint feleség és anya — még pedig *nevelő* anya — megteszik a kötelességüket, valamint a kulturmozgalmakat is *megértően* támogatják.

De hogy a mai nagykalapos, délelött a váci-utcában sétáló, délután zsurokat járó, flirtölő, szivarozó, jótékonycélu kabaret-előadásokat rendező asszonyok milyen családi életet, milyen álkulturát és milyen jövő generációt teremtettek, azt legjobban a szociális érzékü és nagyszivü Neumann Árminné tudja, a ki nem egyszer panaszkodott előttem, társadalmunk végtelen

léhasága felett és ebből kifolyólag a jövendőnek szomorú sorsa miatt.

Hanem azután azt mondani a társadalomnak, hogy mivel az asszonyok ostobák, tudatlanok, léhák, nagykalaposak és hisztérikusan szeszélyesek, azért nem szabad őket komoly munkára nevelni, ez éppen oly nem helyes álláspont, mint az a másik szintén mindennapi állítás, hogy mivel ocsmány és erkölcstelen a politikai élet, duhajkodással és részegséggel járnak a választások, azért a finom és gyenge lelkű asszony ne is gondoljon arra, hogy *valaha* beleszólhasson embertársának vagy nemének érdeke és ügye miatt a közügyekbe. Ilyen pesszimizmussal nem neveljük kötelességtudásra, hitre és reményre az embereket! De különösen nem neveljük Isten helyes tiszteletére az emberiséget! Mert ugyan ki tisztelné azt az Alkotót, a ki *végzetszerűleg* szennyesnek, erkölcstelennek és utálatosnak teremtette a közügyekben dolgozó munkát és különösen az államok sorsát intéző politikát; az emberiség nagyobb felét pedig tudatlanságra, lelkiismeretlenségre, divatmajmolásra, zsurok látogatására szánta és csak ezeken keresztül teremtette „boldogító“ családi életre és „kulturtörökvésekre“!

A fejlődés törvénye uralkodik rajtunk s így sem a politika, sem az asszony a mai alacsony színvonalon nem maradhat. Vagy egy nemesebb politikával működő társadalom emeli magasabb emberré a nőt, vagy a kioktatott, megnemesített asszony reformálja lassanként át a visszamaradt társadalmat és munkáját. A mi szakosztályunk Isten segítségével megkezdí az oktató és nevelő előadások tartását.

